Bijlage 1 Participatie: waar hebben we het over?

Participatie is inmiddels een containerbegrip geworden. Om het met elkaar eens te worden over de kaders, is belangrijk hetzelfde beeld te hebben bij het begrip. Overkoepelend wordt vaak de term ‘burgerparticipatie’ gebruikt. Bijvoorbeeld in het wetsvoorstel Wet versterking participatie op decentraal niveau. Dan lees je: “Burgerparticipatie is een manier van beleidsvoering waarbij inwoners, individueel of georganiseerd, direct of indirect, de kans krijgen om invloed uit te oefenen op de voorbereiding, uitvoering of evaluatie van beleid.”

Burgerparticipatie duidt op de betrokkenheid van burgers bij besluitvormingsprocessen in het algemeen. Het begrip is breed en omvat allerlei vormen van inspraak, van politieke besluitvorming op nationaal of regionaal niveau tot maatschappelijke initiatieven. Het idee is dat burgers als volwaardige deelnemers worden gezien in het democratisch proces. Onafhankelijk van woonplaats.

In de startnotitie en het beleid, gebruiken wij de termen ‘inwonerparticipatie’ en ‘overheidsparticipatie’. Deze termen leggen de nadruk op de participatie van mensen die daadwerkelijk in een bepaald gebied wonen. Het gaat om de inspraak van inwoners in lokale kwesties, zoals gemeentelijk beleid en buurtprojecten. De focus ligt op de directe leefomgeving en de mensen die hier direct de gevolgen van beleidsbeslissingen ondervinden. Het belangrijkste verschil tussen inwoner- en overheidsparticipatie zit in de partij die de regie neemt.

Gehanteerde definities die aangeven wat de kern van beide begrippen is:

Inwonerparticipatie

Rijksoverheid: “Het proces waarbij inwoners invloed uitoefenen op beleidsvorming, uitvoering en evaluatie van overheidsbeleid”

VNG: “Het betrekken van inwoners bij het verbeteren van hun leefomgeving en bij het maken van plannen en beleid”

Movisie: “Een proces waarin burgers op verschillende niveaus en in verschillende rollen betrokken worden bij maatschappelijke vraagstukken en het beleid dat daarop wordt gevoerd”

Overheidsparticipatie

Rijksoverheid: “De manier waarop de overheid aansluit bij maatschappelijke initiatieven in plaats van zelf de regie te voeren”

VNG: “Een proces waarbij de overheid aansluit bij maatschappelijke initiatieven in plaats van zelf de regie te voeren”

Movisie: “Een manier waarop de overheid actief deelneemt aan initiatieven die door burgers, bedrijven of maatschappelijke organisaties zijn gestart”